

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 27 червня 2017 року № 13-6

м. Київ

Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на функціонування об'єктів природно-заповідного фонду, що входять до складу міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати"

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України "Про Рахункову палату" розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на функціонування об'єктів природно-заповідного фонду, що входять до складу міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати".

За результатами розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А:

1. Міжнародний біосферний заповідник "Східні Карпати" (далі – МБЗ СК) є першим тристороннім біосферним заповідником у світі, який розміщується на території Республіки Польща, Словацької Республіки та України і з 1998 року включений до Всесвітньої мережі біосферних резерватів у рамках програми ЮНЕСКО "Людина і біосфера".

МБЗ СК утворюють шість парків, розташованих на території України, Республіки Польща та Словацької Республіки. В Україні це Ужанський національний природний парк (далі – Ужанський НПП) площею 39 159,3 га і регіональний ландшафтний парк "Надсянський" (далі – РЛП "Надсянський") площею 19 428 гектарів.

Найбільшою цінністю парків є букові праліси, комплекси букових, ялицево-букових і смереково-ялицево-букових лісів, що зберігаються у гірських масивах.

На функціонування зазначених об'єктів природно-заповідного фонду протягом 2012–2016 років за рахунок коштів державного бюджету використано 23 559,1 тис грн, з яких 87,6 відс. (20 631,8 тис грн) становили видатки на оплату праці з нарахуваннями.

При цьому через неналежний внутрішній контроль одержувачів і розпорядників коштів планування та використання коштів державного бюджету, а також майна об'єктів природно-заповідного фонду здійснювалось в окремих випадках з порушенням законодавства, неефективно та неекономно.

Крім того, аудитом встановлено, що охорона територій цих парків здійснюється частково, що створює ризики неефективного використання природних комплексів, які мають особливу природоохоронну цінність.

Як наслідок, мета створення зазначених об'єктів природно-заповідного фонду повною мірою не досягається, а заплановані до реалізації завдання та заходи – не виконуються.

2. Нормативно-правове забезпечення діяльності об'єктів природно-заповідного фонду, що входять до складу МБЗ СК, неповне, а організаційні засади їх діяльності потребують доопрацювання, оскільки є ризики небереження їх природно-заповідного фонду.

Зокрема, статтею 9-1 Закону України "Про природно-заповідний фонд України" передбачено, що спеціальне використання природних ресурсів здійснюється у межах лімітів та на підставі дозволів, затверджених/погоджених територіальними органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Проте після ліквідації територіальних органів Мінприроди згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2013 № 159 такі дозволи з 2013 року не затверджуються/погоджуються, що потребує врегулювання.

Проект організації території, яким керується Ужанський НПП, розроблений не на всю територію парку, а лише на 38,1 відс. (14 904,6 га) його загальної площі, що є недотриманням пункту 1.3 Положення про Проект організації території природного заповідника та охорони його природних комплексів, затвердженого наказом Мінприроди від 06.07.2005 № 245 (із змінами).

При цьому надані ще у 2001 році Ужанському НПП у користування земельні ділянки площею 14 904,6 га не рахуються в бухгалтерському обліку.

РЛП "Надсянський", заснований рішенням Львівської обласної ради від 31.07.1997 № 209, функціонує без затвердженого проекту організації території та порядку його реалізації, які передбачені частиною другою статті 24 Закону України "Про природно-заповідний фонд України".

Як наслідок, у порушення вимог частини п'ятої статті 53 Закону "Про природно-заповідний фонд України" не передано під охорону з оформленням охоронних зобов'язань 12 870,5 га Ужанського НПП (53,1 відс. площі без вилучення), 11 665 га (60,0 відс.) РЛП "Надсянський".

3. Протягом 2012–2016 років об'єкти природно-заповідного фонду, що входять до складу МБЗ СК, фінансувались із різних джерел: Ужанський НПП – за рахунок Державного бюджету України, РЛП "Надсянський" – з обласного бюджету Львівської області.

Водночас через неналежний внутрішній контроль Ужанський НПП планування та використання коштів державного бюджету і майна здійснював з порушенням законодавства – 39,7 тис грн, неефективно використано 83,2 тис грн, неекономно – 14,9 тис гривень.

Крім того, Ужанський НПП внаслідок недостатньої претензійної роботи недоотримав 18,8 тис грн доходів, а також не забезпечив збереження природно-заповідного фонду, що призвело до збитків від незаконних рубок дерев на суму 1 017,0 тис грн, які Ужанський НПП зобов'язаний відшкодувати за рішеннями судів, недоотримано також доходів від реалізації дерев, які були незаконно зрубані.

При цьому ліміти на використання природних ресурсів затверджувались Мінприроди для Ужанського НПП несвоєчасно, що створювало соціальну напругу в регіоні та призвело у 2015–2016 роках до понадлімітних рубок 2,6 тис м³.

4. Ужанський НПП протягом 2012–2016 років не проводив аналізу реалізації та впровадження проекту організації території парку, передбаченого наказами Мінприроди від 06.07.2005 № 245 і від 21.08.2014 № 273.

Як наслідок, планування і виконання природоохоронних заходів в Ужанському НПП не пов'язувалось з його проектом організації території, який має бути головним документом для діяльності на території природно-заповідного фонду.

Із загального обсягу витрат Ужанського НПП (23 058,2 тис грн) витрати на оплату праці з нарахуваннями штатних працівників становили 81,8 відс., що свідчить про спрямування коштів на фактичне утримання установи, а не на збереження, відтворення і ефективне використання природно-заповідного фонду.

ДП "Боринський лісгосп" у 2012–2016 роках на 4 446 га земель, що входять до складу РЛП "Надсянський", виконало три види заходів (1 890,2 тис грн, у т. ч. 447,2 тис грн за рахунок коштів державного бюджету), з яких на охорону території спрямовано 59,7 відс., рубки дерев – 39,2 відс., лісовідновлення – 1,1 відсотка.

Заходи здійснювались за відсутності затвердженого проекту організації території РЛП "Надсянський" і порядку реалізації цього проекту, що створює ризики невідповідності їх меті завданням діяльності парку. При цьому спеціальна адміністрація РЛП "Надсянський" не в змозі забезпечити якісне та повне виконання заходів, покладених на парк, оскільки її штатна чисельність налічує лише 3,5 посади.

5. Враховуючи міжнародний статус МБЗ СК, ефективність його функціонування залежить від співпраці країн на державному рівні, але державними органами України досі не укладена угода про співпрацю.

У проекті організації території, планах роботи Ужанського НПП і РЛП "Надсянський" не передбачені заходи, визначені як завдання МБЗ СК.

Фактично, Ужанський НПП і РЛП "Надсянський" здійснювали діяльність у рамках МБЗ СК на підставі угоди щодо функціонування МБЗ СК від 15.11.2013, укладеної у Лютовиських парках, що утворюють МБЗ СК, та прийнятого на її виконання Рамкового плану роботи.

Водночас Рамковим планом роботи МБЗ СК не визначено календарного графіка та черговості виконання заходів, заплановані заходи не містять критеріїв оцінки виконання та обсягів витрат, що не сприяє ефективному виконанню плану.

Протягом трьох років (2014–2016 роки), з десятирічного терміну дії Рамкового плану МБЗ СК, із 29 завдань в Ужанському НПП розпочато реалізацію 11 (37,9 відс.), у РЛП "Надсянський" – 9 завдань (31,0 відсотка). При цьому Ужанським НПП не розпочато виконання 15 завдань (51,7 відс.), РЛП "Надсянський" – 19 (65,5 відсотка).

Як наслідок, спільна стратегія функціонування МБЗ СК, спільні цілі та заходи, план роботи і необхідний бюджет для функціонування МБЗ СК не визначені, а пріоритети його ефективного функціонування не досягаються.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на функціонування об'єктів природно-заповідного фонду, що входять до складу міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати" затвердити.

2. Інформацію Рахункової палати до Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на функціонування об'єктів природно-заповідного фонду, що входять до складу міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати" надіслати Верховній Раді України та Міністерству закордонних справ України.

3. Відомості про результати зазначеного контрольного заходу у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати прискорити роботу з укладання міжвідомчої угоди про співпрацю між Україною і Республікою Польща та Словацькою Республікою з питань функціонування Міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати".

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на функціонування об'єктів природно-заповідного фонду, що входять до складу

міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати", надіслати Міністерству екології та природних ресурсів України і Ужанському національному природному парку для відповідного реагування та рекомендувати в межах їх повноважень:

- вжити заходів щодо передачі під охорону з оформленням охоронних зобов'язань 12870,5 га Ужанського НПП і 11665 га РЛП "Надсянський";
- з метою уникнення соціальної напруги забезпечувати своєчасне затвердження лімітів на використання природних ресурсів для Ужанського НПП або надання обґрунтованої відмови;
- вжити заходів щодо усунення порушення з понадлімітних рубок в Ужанському НПП у 2015–2016 роках у кількості 2,6 тис. м³ і недопущення таких порушень у майбутньому;
- провести аналіз реалізації та впровадження проекту організації території Ужанського НПП, як це передбачено наказами Мінприроди від 06.07.2005 № 245 і від 21.08.2014 № 273, і в разі потреби актуалізувати передбачені ним заходи;
- здійснювати планування заходів для Ужанського НПП, виходячи з показників затвердженого проекту організації території, у якому враховувати заходи в рамках Міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати" на основі міжурядової угоди;
- забезпечити усунення встановлених аудитом порушень і недоліків і недопущення їх у майбутньому;
- звернутися до суду щодо відшкодування з винних осіб збитків від незаконної рубки дерев, які сплачує Ужанський НПП.

5. Рішення Рахункової палати надіслати Львівській обласній раді та рекомендувати в межах її повноважень:

- затвердити проект організації території РЛП "Надсянський" і порядок його реалізації відповідно до вимог частини другої статті 24 Закону України "Про природно-заповідний фонд України" та наказу Мінприроди від 06.07.2005 № 245 (із змінами, внесеними наказом від 21.08.2014 № 273);
- вжити заходів щодо передачі під охорону з оформленням охоронних зобов'язань 11665 га РЛП "Надсянський";
- здійснювати планування заходів, доходів і видатків для РЛП "Надсянський", виходячи з показників затвердженого проекту організації території та порядку його реалізації, у якому враховувати заходи у рамках Міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати".

6. Оприлюднити рішення та Звіт на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

7. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Пилипенка В.П.

